

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο **ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΓΙΩΝ** **ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ**

Περιεχόμενα

Σε αυτό το κεφάλαιο	2
Λέξεις κλειδιά	2
8.1 Ερωτηματολόγιο.....	2
8.2 Ερωτηματολόγιο διαχείρισης παγίων κεφαλαίων	3
• Ερώτημα κατανόησης: Κατανόηση περιβάλλοντος και λειτουργίας.....	6
8.3 Πρόγραμμα ελέγχου – γενικά	6
8.4 Πρόγραμμα ελέγχου Διαχείρισης Παγίων Κεφαλαίων.....	6
Βήματα ελέγχου	7
Διαχωρισμός καθηκόντων	7
Προμήθεια παγίων στοιχείων.....	7
Μητρώο παγίων στοιχείων.....	8
Παραλαβή παγίων στοιχείων	9
Χρέωση παγίων στους εργαζομένους.....	9
Διαγραφές, μετακινήσεις, πωλήσεις παγίων στοιχείων.....	10
Απογραφές παγίων στοιχείων	10
Ασφάλιση – συντήρηση παγίων στοιχείων.....	11
Ασώματα πάγια	11
Υπεραξία / goodwill	11
Ασώματα πάγια / Intangible assets	12
• Παράδειγμα κατανόησης: Έλεγχος παγίων περιουσιακών στοιχείων	12
Περιεχόμενα ερωτημάτων / παραδειγμάτων κεφαλαίου	13

Σε αυτό το κεφάλαιο

- Παρουσιάζονται οι σκοποί του ελέγχου στον συναλλακτικό κύκλο της διαχείρισης των παγίων κεφαλαίων.
- Παρουσιάζονται πληθώρα ερωτήσεων ανά περίπτωση με σκοπό τη διευκόλυνση του αναγνώστη ως προς την κατανόηση των επιμέρους λειτουργιών.
- Παρουσιάζεται πρόγραμμα Εσωτερικού Ελέγχου για τον έλεγχο του συναλλακτικού κύκλου της διαχείρισης των παγίων κεφαλαίων.

Λέξεις κλειδιά

- Επαρκής κατανόηση,
- Εντοπισμός αδύναμων σημείων,
- Δικλείδες ασφαλείας,
- Αποτελεσματικότητα δικλείδων.
- Πρόγραμμα Εσωτερικού Ελέγχου.

8.1 Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο αποτελεί χρήσιμο και πρακτικό εργαλείο για την κατανόηση, τη μελέτη και τον έλεγχο των διαδικασιών της οικονομικής μονάδας. Σκοπός του ερωτηματολογίου είναι η συγκέντρωση των όσο το δυνατό περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τις υπό έλεγχο διαδικασίες και λειτουργίες. Η πληθώρα των ερωτήσεων, αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν **πληρέστερη κατανόηση του συναλλακτικού κύκλου** από την πλευρά του αναγνώστη. Παρατίθεται ερωτηματολόγιο του οποίου οι ερωτήσεις μπορούν να τεθούν στο σύνολο ή στο μεγαλύτερο μέρος των οργανισμών. Οι θεματικές ενότητες που καλύπτονται από το ερωτηματολόγιο, σχετίζονται κατά βάση με θέματα:

- Προμήθειας παγίων στοιχείων.
- Παραλαβής παγίων στοιχείων.
- Πώλησης παγίων στοιχείων.
- Καταστροφής παγίων στοιχείων.
- Απογραφής παγίων στοιχείων.
- Ενημέρωση του μητρώου παγίων σε κάθε περίπτωση.
- Ασφάλιση και συντήρηση παγίων στοιχείων.

8.2 Ερωτηματολόγιο διαχείρισης παγίων κεφαλαίων

Σκοπός του ελέγχου των παγίων κεφαλαίων είναι η εξασφάλιση των παρακάτω:

- Οι **δαπάνες** σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό είναι **εγκεκριμένες**.
- Τα παραληφθέντα πάγια συμφωνούν με τα παραγγελθέντα σε όρους προδιαγραφών και ποιότητας.
- Όλα τα πάγια κεφάλαια **αντανακλώνται ορθά** στους λογαριασμούς της λογιστικής.
- Η μέθοδος απόσβεσης είναι **κατάλληλη και σύμφωνη** με την εταιρική πολιτική.
- Όλα τα πάγια **προστατεύονται και ασφαλιζονται επαρκώς**.
- Όλα τα πάγια κεφάλαια εντοπίζονται και **επαληθεύεται η φυσική τους ύπαρξη**.
- Όλα τα πάγια στοιχεία συντηρούνται επαρκώς.
- Όλες οι πωλήσεις και διαγραφές παγίων περιουσιακών στοιχείων είναι **εξουσιοδοτημένες, εγκεκριμένες και αντανακλούνται ορθά** στους λογαριασμούς της λογιστικής.

Οι αντίστοιχες ερωτήσεις που θα μπορούσαν να τεθούν, προκειμένου να κατανοηθεί επαρκώς, η λειτουργία / διαχείριση των παγίων κεφαλαίων, χωρίς φυσικά να θεωρούνται οι αποκλειστικές ή να είναι οι δεσμευτικές, παρατίθενται ακολούθως.

Με βάση τις απαντήσεις και τις πληροφορίες που θα συλλεχθούν, ο Εσωτερικός Ελεγκτής, θα είναι σε θέση να κατανοήσει όχι μόνο την αντίστοιχη λειτουργία, αλλά και να εντοπίσει τυχόν αδύναμα σημεία όπως επίσης και δικλείδες που θα πρέπει να δοκιμάσει την αποτελεσματικότητά τους.

- Υφίστανται **εγκεκριμένες διαδικασίες** αναφορικά με τη διαχείριση παγίων κεφαλαίων;
- Πως εντοπίζεται και κοινοποιείται η ανάγκη για κεφαλαιουχικές δαπάνες;
- Όλες οι αγορές των παγίων περιουσιακών στοιχείων, είναι **σύμφωνες με τον προϋπολογισμό** του κάθε τμήματος;
- Τι είδους πληροφορίες χρησιμοποιούνται για την σύνταξη του προϋπολογισμού;
- Εγκρίνεται σχετικά ο προϋπολογισμός;
- Λαμβάνεται υπόψη ο προϋπολογισμός κατά την εξέταση της πρότασης για την απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου;
- Υφίστανται διαδικασίες ελέγχου, σχετικά με το περιουσιακό στοιχείο που πρόκειται να αποκτηθεί, προκειμένου να διασφαλίσει η διοίκηση ότι το περιουσιακό στοιχείο θα καλύψει τις ανάγκες του οργανισμού;
- Περιγράφεται εκτενώς ο **σκοπός / σημασία και οι τεχνικές προδιαγραφές** του στοιχείου του ενεργητικού που θα αποκτηθεί;

- Πραγματοποιείται **ανάλυση κόστους / ωφέλειας** και από ποιον;
- Λαμβάνονται υπόψη έμμεσες δαπάνες όπως μεταφορά, έξοδα εισαγωγής, ασφάλιση, συντήρηση και εκπαίδευση;
- Λαμβάνονται υπόψη όλες οι πιθανές πηγές προέλευσης των κεφαλαίων κατά την εξέταση της σκοπιμότητας του έργου ;
- Ποια είναι η φύση της επικοινωνίας με την πιθανή τους προμηθευτές;
- Πόσες **προσφορές** ζητούνται από τους προμηθευτές;
- Υφίσταται ειδική **επιτροπή προμηθειών** για να εξετάσει / εγκρίνει την πρόταση προμήθειας;
- Είναι διαφορετικά τα **επίπεδα των εγκρίσεων** ανάλογα με τον τύπο ή την αξία του περιουσιακού στοιχείου που απαιτείται;
- Χρησιμοποιείται συγκεκριμένη **εντολή προμήθειας** στους προμηθευτές;
- Σε πόσα αντίτυπα συντάσσεται η εντολή; Είναι προ-αριθμημένη; Τι πληροφορίες περιλαμβάνει;
- Ασφαλίζεται το πάγιο κατά τη μεταφορά του;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την παραλαβή των παγίων στοιχείων;
- Ποια έγγραφα / παραστατικά εκδίδονται / συλλέγονται κατά την παραλαβή του παγίου στοιχείου;
- Ποιες ενέργειες πραγματοποιούνται για να εξασφαλιστεί, ότι το παραληφθέν πάγιο στοιχείο πληροί τις προδιαγραφές / τεχνικά χαρακτηριστικά;
- Πως ενημερώνεται το λογιστήριο για την παράδοση των παγίων στοιχείων;
- Ποιες είναι οι διαδικασίες που ακολουθούνται μετά την παραλαβή του παγίου στοιχείου που δεν είναι σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις;
- Πως ενημερώνεται η διοίκηση σε σχετικές περιπτώσεις;
- Ποιος **εγκρίνει** το τιμολόγιο για την πληρωμή του;
- Τηρείται **μητρώο παγίων**;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την τήρηση του μητρώου παγίων;
- Τι πληροφορίες περιλαμβάνονται στο μητρώο παγίων;
- Ποια μέθοδο απόσβεσης ακολουθείται;
- Η συγκεκριμένη μέθοδος αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες και επιτρεπτές λογιστικές πρακτικές;
- Πως διασφαλίζεται ότι η σωστή απόσβεση υπολογίζεται και αντανακλάται στους λογαριασμούς;
- Πραγματοποιείται **συμφωνία του μητρώου παγίων με το γενικό καθολικό**; Σε ποια συχνότητα;
- Έχει το προσωπικό επίγνωση των ευθυνών του για τη διασφάλιση και προστασία των στοιχείων του ενεργητικού;
- Υφίστανται γραπτές διαδικασίες για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης;
- Ποιες προφυλάξεις λαμβάνονται για την πρόληψη της κλοπής ενός περιουσιακού στοιχείου;
- Η περιοχή όπου φυλάσσεται το περιουσιακό στοιχείο, είναι κατάλληλα ασφαλισμένη;

- Είναι χρεωμένα τα πάγια στοιχεία σε συγκεκριμένους χρήστες;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή της διαδικασίας ασφάλισης και την παρακολούθηση της εφαρμογής του ασφαλιστηρίου συμβολαίου του οργανισμού;
- Καλύπτονται επαρκώς οι κίνδυνοι μέσω του **ασφαλιστηρίου συμβολαίου**;
- Ελέγχεται τακτικά η **φυσική ύπαρξη** των παγίων περιουσιακών στοιχείων;
- Έχουν δοθεί συγκεκριμένοι αριθμοί / κωδικοί / ταυτότητα σε κάθε πάγιο;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση αυτού του έργου;
- Η απογραφή πραγματοποιείται μέσω της ταυτότητας του κάθε παγίου;
- Πως αναγνωρίζεται η ανάγκη για συντήρηση;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τον εντοπισμό αυτής της ανάγκης;
- Υφίσταται ειδικό τμήμα συντήρησης που λειτουργεί εντός του οργανισμού;
- Διαθέτει τις απαραίτητες τεχνικές γνώσεις;
- Πως τεκμηριώνεται η ανάγκη για συντήρηση;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την έγκριση της συντήρησης;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή της διαδικασίας συντήρησης;
- Υφίστανται συμβάσεις / συμφωνίες με εξωτερικούς αναδόχους για την συντήρηση;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση του προγράμματος συντήρησης;
- Πως ενημερώνεται η διοίκηση για όλες τις ενέργειες συντήρησης;
- Ποιες ενέργειες έχουν ληφθεί προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ανταλλακτικά είναι διαθέσιμα όταν χρειάζεται;
- Πως λαμβάνεται η απόφαση για τη διάθεση ενός περιουσιακού στοιχείου;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για την έναρξη της διαδικασίας της πώλησης / διάθεσης του περιουσιακού στοιχείου;
- Τι είδους τεκμηρίωση προετοιμάζεται;
- Συμμετέχει το λογιστήριο στην αξιολόγηση της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας του περιουσιακού στοιχείου;
- Ποιος έχει το δικαίωμα να λάβει την τελική απόφαση για το αν θα πωλήσει ή να διαθέσει το περιουσιακό στοιχείο;
- Τι είδους διαφορετικά επίπεδα εγκρίσεων απαιτούνται για την πώληση / διάθεση ανάλογα με την αξία και το είδος των περιουσιακών στοιχείων;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη **διαδικασία** της **πώλησης** ενός περιουσιακού στοιχείου; Ποιες ενέργειες-διαδικασίες ακολουθούνται;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή της διάθεσης ενός περιουσιακού στοιχείου; Πώς τεκμηριώνεται η διαδικασία;
- Ποιοι μηχανισμοί αποτρέπουν τη διάθεση στοιχείου του ενεργητικού, χωρίς την προηγούμενη γνώση της διοίκησης και έγκριση της;
- Με ποιο τρόπο ενημερώνεται το λογιστήριο για την πώληση / διάθεση ενός περιουσιακού στοιχείου;
- Ποιος είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο της αντίστοιχης λογιστικής εγγραφής και πώς αυτή επαληθεύεται;

- Ποιος είναι υπεύθυνος για τη **διαγραφή** του **παγίου στοιχείου** από το μητρώο περιουσιακών στοιχείων;

- **Ερώτημα κατανόησης: Κατανόηση περιβάλλοντος και λειτουργίας**

Πληροφορείστε από τις απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο διαχείρισης παγίων κεφαλαίων, ότι ουδέποτε πραγματοποιείται φυσική απογραφή των παγίων.

Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν;

Προτεινόμενη απάντηση: Η μη διενέργεια απογραφής των παγίων, σημαίνει την αδυναμία επιβεβαίωσης της φυσικής ύπαρξης των παγίων. Ενδέχεται πάγια να είναι κατεστραμμένα ή να έχουν κλαπεί, με συνέπεια να πραγματοποιείται λογιστική συμφωνία μητρώου παγίων και γενικού καθολικού με υπόλοιπα που δε θα είναι ρεαλιστικά. Ανάλογα με το ύψος των περιπτώσεων, ενδέχεται ο λογαριασμός των παγίων να μην παρουσιάζει την εύλογη εικόνα.

8.3 Πρόγραμμα ελέγχου – γενικά

Το πρόγραμμα ελέγχου ως απαραίτητο εργαλείο του Εσωτερικού Ελεγκτή για την άσκηση των καθηκόντων του, θα έπεται της συνέντευξης με τον ελεγχόμενο. Στο πρόγραμμα ελέγχου περιλαμβάνονται τα βήματα που θα ακολουθήσει ο Εσωτερικός Ελεγκτής, με βάση τη ροή των εργασιών της περιοχής που επισκοπείται και ελέγχεται. Το πρόγραμμα ελέγχου, θα πρέπει να καταρτιστεί κατά τον σχεδιασμό του ελέγχου, από τον Εσωτερικό Ελεγκτή και να εγκριθεί από τον επικεφαλής ελέγχου.

8.4 Πρόγραμμα ελέγχου Διαχείρισης Παγίων Κεφαλαίων

Τι πρέπει να εξασφαλιστεί από τον έλεγχο της διαχείρισης των παγίων κεφαλαίων; Να εξασφαλιστούν τα παρακάτω:

- Τα **καθήκοντα** μεταξύ των υπαλλήλων που σχετίζονται με τα πάγια κεφάλαια είναι **σαφώς** και **επαρκώς διαχωρισμένα**.
- Όλες οι προμήθειες παγίων στοιχείων έχουν αιτιολογηθεί, εγκριθεί και περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό.
- Να εξασφαλιστεί ότι σε κάθε περίπτωση επιλέγεται η **καλύτερη** δυνατή **προσφορά** τόσο σε οικονομικούς, όσο και σε ποιοτικούς όρους.
- Όλα τα πάγια ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες προδιαγραφές.
- Τα πάγια στοιχεία αντανakλώνται ορθά στους λογαριασμούς.

- Οποιαδήποτε **διαγραφή, μετακίνηση και πώληση παγίου στοιχείου είναι έγκυρη, εξουσιοδοτημένη** και αντικατοπτρίζεται στους λογαριασμούς.
- Τα πάγια στοιχεία μπορούν εύκολα να εντοπιστούν και να καταγραφούν.
- Τα πάγια στοιχεία είναι επαρκώς προστατευμένα και ασφαλισμένα.
- Τα πάγια στοιχεία συντηρούνται επαρκώς.
- Η μέθοδος απόσβεσης είναι η αρμόζουσα σύμφωνα με την πολιτική του οργανισμού και την ισχύουσα νομοθεσία.
- Οι δαπάνες σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό είναι εγκεκριμένες.
- Τα παραληφθέντα πάγια συμφωνούν με τα παραγγελθέντα σε όρους προδιαγραφών και ποιότητας.
- Ασώματα πάγια, πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης ως ασώματα.

Βήματα ελέγχου

Διαχωρισμός καθκόντων

Επισκόπησε την περιγραφή θέσης εργασίας και συμπέρανε ως προς τον **σαφή και επαρκή διαχωρισμό καθκόντων** για τα ακόλουθα (τα παρακάτω δεν θα πρέπει να πραγματοποιούνται από έναν αποκλειστικά υπάλληλο):

- Εντοπισμό ανάγκης προμήθειας.
- Σύνταξη πρότασης υποβολής προσφορών.
- Αξιολόγηση προσφορών.
- Τήρηση βιβλίων του οργανισμού και του γενικού καθολικού.
- Παρακολούθηση της διαδικασίας προμήθειας παγίων στοιχείων.
- Τήρηση μητρώου παγίων και φυσικής εξακρίβωσης.
- Πώληση παγίων στοιχείων.
- Υπολογισμό αποσβέσεων παγίων στοιχείων.

Προμήθεια παγίων στοιχείων

Επισκόπησε τον προϋπολογισμό παγίων. Έλεγε αν ο προϋπολογισμός φέρει **έγκριση Διοικητικού Συμβουλίου**.

Επέλεξε δείγμα περιπτώσεων προμηθειών παγίων στοιχείων και έλεγε τα παρακάτω:

- Εάν το πάγιο στοιχείο περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό.
- Στην περίπτωση που το πάγιο στοιχείο δεν περιλαμβάνεται στον προϋπολογισμό, εάν υπάρχει σχετικό έντυπο με την έγκριση προμήθειας του; Από ποιον είναι συμπληρωμένο και από ποιον έχει εγκριθεί;

- Έλεγε για τις περιπτώσεις περικοπών προμηθειών που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό αν υπάρχει σχετικό υποστηρικτικό υλικό ακύρωσης προμήθειας υπογεγραμμένο από το Γενικό και Οικονομικό Διευθυντή.
- Έλεγε αν υπάρχει σχετικό υποστηρικτικό υλικό παρακολούθησης των προμηθειών που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό. Ποιος το ετοιμάζει;
- Εξέτασε εάν οι **προτάσεις υποβολής προσφορών** περιλαμβάνουν λεπτομέρειες όπως χρόνο και τόπο παράδοσης, τεχνικές προδιαγραφές, τρόπο πληρωμής.
- Έλεγε την ύπαρξη τουλάχιστον τριών προσφορών για κάθε προμήθεια. Στην περίπτωση που υπάρχουν λιγότερες από τρεις προσφορές, υφίσταται γραπτώς η σχετική αιτιολογία;
- Έλεγε για κάθε περίπτωση προμήθειας παγίου, την αντίστοιχη **εντολή προμήθειας** ότι είναι προ-αριθμημένη και ότι περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες.
- Έλεγε αν η προμήθεια παγίου είναι ορθά εγκεκριμένη σύμφωνα με τα **επίπεδα εγκρίσεων** (chart of authorities).
- Στην περίπτωση που η προμήθεια αφορά έργο υπό κατασκευή, έλεγε αν υπάρχει αναφορά προόδου εργασιών. Είναι εγκεκριμένη από αρμόδιο στέλεχος;
- Έλεγε αν ισχύει το ίδιο για την αποπεράτωση του έργου (τελική αναφορά).
- Στην περίπτωση όπου απαιτείται ποσό μεγαλύτερο από το προϋπολογισθέν, έλεγε εάν υπάρχει σχετικό υποστηρικτικό υλικό και αναφορά που να αιτιολογεί το επιπλέον κόστος. Είναι εγκεκριμένο σύμφωνα με τα επίπεδα εγκρίσεων;

Μητρώο παγίων στοιχείων

Επισκόπησε το μητρώο παγίων για τα ακόλουθα:

- Ποιος το συμπληρώνει, ποιος το ενημερώνει και ποιος το εγκρίνει;
- Εξέτασε τη χρονική τήρηση του μητρώου.
- Έλεγε αν το μητρώο παγίων περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:
- Περιγραφή παγίου στοιχείου,
- Κόστος
- Βελτιώσεις,
- Χώρος εγκατάστασης στον οργανισμό,
- Χρόνος ζωής και υπολειμματική αξία,
- Μέθοδος απόσβεσης και ποσοστό απόσβεσης,
- Ταυτότητα / νούμερο ταμπέλας (επικολλάται στο πάγιο)
- Παρατηρήσεις.
- Επέλεξε δείγμα σημαντικού αριθμού παγίων στοιχείων από το μητρώο παγίων και έλεγε αν όλα τα στοιχεία έχουν μοναδικό αριθμό.
- Επιβεβαίωσε ότι η μέθοδος και το ποσοστό απόσβεσης είναι σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Έλεγε τον **ορθό υπολογισμό των αποσβέσεων** με το γενικό καθολικό.

- Έλεγε αν η τυχόν **υπεραξία** του παγίου αποσβένεται και περιλαμβάνεται στο μητρώο παγίων.
- Επέλεξε δείγμα περιπτώσεων παγίων και εξέτασε ως προς τον υπολογισμό της διάρκειας ζωής και υπολειμματικής αξίας.
- Το σύστημα είναι ικανό να πραγματοποιήσει μεγάλους όγκους υπολογισμών, να υπολογίζει διαφορετικούς τύπους απόσβεσης, να αναφέρει μεγάλη ποσότητα δεδομένων;
- Το μητρώο παγίων επιδέχεται αλλαγές από οποιονδήποτε χρήστη; Ζήτησε τυχαία από στελέχη του λογιστηρίου να πραγματοποιήσουν αλλαγές σε συντελεστές απόσβεσης και γενικότερα πεδία του μητρώου παγίων.
- Τα δεδομένα των παγίων στοιχείων είναι καταχωρημένα βάσει του ιστορικού κόστους ή της δίκαιης αξίας;
- Επιβεβαίωσε ότι οι **αποσβέσεις υπολογίζονται όχι με την αγορά του παγίου αλλά από την στιγμή που ξεκινά η χρήση** του παγίου.
- Επέλεξε δείγμα περιπτώσεων πωλήσεων παγίων στοιχείων. Οι πωλήσεις είναι εξουσιοδοτημένες από το γενικό διευθυντή;
- Επέλεξε δείγμα δωρεάς παγίων σε τρίτους. Οι δωρεές είναι εξουσιοδοτημένες και εγκεκριμένες;

Παραλαβή παγίων στοιχείων

- Έλεγε εάν το πάγιο στοιχείο παραλαμβάνεται από το αιτούμενο τμήμα.
- Εκδίδεται με την παραλαβή του παγίου, **έγγραφο παραλαβής**; Αν ναι, είναι μηχανογραφημένο και υπογεγραμμένο;
- Έλεγε εάν πραγματοποιείται **ποιοτικός έλεγχος** από την αρμόδια υπηρεσία / τμήμα, ο οποίος να πιστοποιείται σε σχετικό έντυπο.

Χρέωση παγίων στους εργαζομένους

- Εξέτασε αν πάγια στοιχεία όπως ηλεκτρονικοί υπολογιστές ή οχήματα, χρεώνονται στους εργαζομένους. Αν ναι, έλεγε αν στον ατομικό φάκελο των εργαζομένων υφίσταται **έντυπο χρέωσης εταιρικών περιουσιακών στοιχείων** με υπογραφές των υπευθύνων ανά διεύθυνση / τμήμα ή υπεύθυνο Ανθρωπίνων Πόρων και του εργαζόμενου.
- Επισκόπησε αν στους όρους χρέωσης περιουσιακών στοιχείων, αναφέρεται η υποχρέωση αποζημίωσης του οργανισμού από τον εργαζόμενο σε περίπτωση οικονομικής επιβάρυνσης του οργανισμού από υπαιτιότητα του εργαζόμενου.
- Αν ναι, λάβε σχετικά παραστατικά επιβεβαίωσης του ανωτέρω αν υπάρχουν αντίστοιχες περιπτώσεις.

Διαγραφές, μετακινήσεις, πωλήσεις παγίων στοιχείων

- Επέλεξε δείγμα μετακινηθέντων παγίων στοιχείων και έλεγξε για τα απαραίτητα **έγγραφα μετακίνησης**. Είναι ορθά συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα;
- Έλεγξε για τις περιπτώσεις του δείγματος αν η μετακίνηση αντικατοπτρίζεται στο μητρώο παγίων.
- Εξέτασε την έκδοση **αναφορών εξαιρέσεων** στις οποίες αναφέρονται όλες οι περιπτώσεις μετακίνησης παγίων.
- Για κάθε περίπτωση μετακίνησης, συμφώνησε το υποστηρικτικό παραστατικό μετακίνησης (Δελτίο Αποστολής) με το εγκεκριμένο αίτημα μετακίνησης και τα δεδομένα της αναφοράς.
- Επισκόπησε το βιβλίο εισόδου / εξόδου στην πύλη του οργανισμού (αν πρόκειται για μετακίνηση εκτός αυτού) και έλεγξε για το αν οι μετακινήσεις είναι εξουσιοδοτημένες (από Οικονομικό και Γενικό Διευθυντή).
- Έλεγξε εάν όλες οι μετακινήσεις των παγίων στοιχείων είναι εις γνώση της διοίκησης (βάσει επιπλέον υπογραφής).
- Ερεύνησε τους λόγους διαγραφής ή πώλησης των παγίων στοιχείων.
- Ποιος έχει οριστεί υπεύθυνος για τις διαγραφές παγίων στοιχείων;
- Επέλεξε δείγμα περιπτώσεων διαγραφών παγίων στοιχείων και έλεγξε για τα ακόλουθα:
- Εάν είναι εξουσιοδοτημένες βάσει υπογραφής από τον τεχνικό, οικονομικό και γενικό διευθυντή.
- Εάν η διαγραφή τους **εγκρίθηκε έγκαιρα**.
- Εάν τα πάγια διαγράφηκαν από το γενικό καθολικό **έγκαιρα**.
- Εάν το κέρδος ή η ζημιά από τη διαγραφή **αναγνωρίστηκε και αναφέρθηκε έγκαιρα**.
- Εάν η διαγραφή του παγίου στοιχείου αντανακλάται στο μητρώο παγίων.
- Επέλεξε δείγμα περιπτώσεων πωλήσεων παγίων στοιχείων και έλεγξε για τα ακόλουθα:
- Εάν είναι εξουσιοδοτημένες βάσει υπογραφής από τον τεχνικό, οικονομικό και γενικό διευθυντή.
- Εάν η τιμή πώλησης καθορίζεται από το λογιστήριο ή το εμπλεκόμενο τμήμα.
- Εάν το κέρδος ή η ζημιά από την πώληση αναγνωρίστηκε και αναφέρθηκε **έγκαιρα**.
- Εάν η πώληση του παγίου στοιχείου αντανακλάται στο μητρώο παγίων.
- Αν η πώληση με ζημιά έχει εγκριθεί από το Γενικό Διευθυντή.

Απογραφές παγίων στοιχείων

- Επισκόπησε την συχνότητα των απογραφών. Ποιος διενεργεί απογραφές (πρέπει να είναι υπάλληλοι ανεξάρτητοι από εκείνους που έχουν χρεωθεί το πάγιο στοιχείο).

Σημείωση: απογραφή παγίων θα πρέπει να πραγματοποιείται σε ετήσια βάση.

- Υπάρχει τυποποιημένο έντυπο απογραφών;
- Εξέτασε την τελευταία απογραφή για τα ακόλουθα:

- Οι **διαφορές** φαίνονται καθαρά και έχουν **επεξηγηθεί**;
- Έλεγε εάν οι διενεργούντες την απογραφή υπογράφουν όλοι το έντυπο απογραφών;
- Την ύπαρξη ενός τουλάχιστον **ανεξάρτητου υπαλλήλου** κατά τη διενέργεια της απογραφής;
- Επισκόπησε τη λίστα παγίων στοιχείων.
- Εξέτασε αν συμφωνεί με το γενικό καθολικό και το μητρώο παγίων. Ποια η αιτιολογία σε περίπτωση ασυμφωνίας; Επισκόπησε αν οι διαφορές αυτές διερευνούνται.
- Ερεύνησε εάν συντάσσεται αναφορά για την εν λόγω συμφωνία προκειμένου να ενημερωθεί η διοίκηση; Σε περίπτωση που συντάσσεται αναφορά, επιβεβαίωσε ότι προωθείται στο λογιστήριο προκειμένου να ενημερωθεί το μητρώο παγίων.
- Εξέτασε ότι σε περίπτωση διαφορών, το μητρώο παγίων ενημερώνεται κατόπιν εγκρίσεως του Γενικού Διευθυντή.

Ασφάλιση – συντήρηση παγίων στοιχείων

- Ερεύνησε εάν υπάρχει αναλυτικό **πλάνο προστασίας** των παγίων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Εάν υπάρχει καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού;
- Ποιος έχει οριστεί **υπεύθυνος συντήρησης** των παγίων;
- Εξέτασε αν συντάσσεται στην αρχή κάθε έτους, πλάνο συντήρησης υποδεικνύοντας το είδος και το ενδεικτικό κόστος συντήρησης; Εγκρίνεται από το γενικό διευθυντή;
- Επέλεξε δείγμα ολοκληρωμένων συντηρήσεων και έλεγε για τα ακόλουθα:
- Υπάρχουν έντυπα συντήρησης συμπληρωμένα από τον υπάλληλο που διενήργησε την συντήρηση;
- Το έντυπο είναι υπογεγραμμένο από τον αρμόδιο διευθυντή;
- Συντάσσεται ημερήσια αναφορά συντήρησης υπογεγραμμένη από τον αρμόδιο διευθυντή;
- Η ημερήσια αναφορά συντήρησης προωθείται στη διοίκηση του οργανισμού για ενημέρωση;
- Ερεύνησε εάν υπάρχει αναλυτικό πλάνο προστασίας των παγίων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Εάν υπάρχει καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού;

Ασώματα πάγια

Υπεραξία / goodwill

- Για τις περιπτώσεις εξαγοράς (αν υφίστανται) πραγματοποίησε **συμφωνία** του τιμήματος εξαγοράς με το αναγραφέν ποσό στο σχετικό συμβόλαιο αγοράς της εταιρείας στόχου.
- Καθόρισε αν η αποτίμηση της υπεραξίας θεωρείται **εύλογη**.
- Έλεγε εάν οι σχετικοί υπολογισμοί είναι ορθοί.

- Επισκόπησε τη λογιστική εργασία αναφορικά με την **ενδεχόμενη απομείωση της υπεραξίας**.
- Αν η αποτίμηση της υπεραξίας θεωρείται εύλογη, επιβεβαίωσε ότι δεν έχει πραγματοποιηθεί απομείωση ή κάποια άλλη διόρθωση.

Ασώματα πάγια / Intangible assets

- Πραγματοποίησε συμφωνία της αξία αγοράς του ασώματου παγίου με την σχετική τεκμηρίωση της αξίας του.
- Επισκόπησε την **αποτίμηση του ειδικού** (υπολογισμούς, εκτιμήσεις) επί του ασώματου παγίου και αξιολόγησε εάν θεωρείται λογική.
- Επισκόπησε την **απόσβεση του ασώματου παγίου**, βάσει της ωφέλιμης ζωής του και τον υπολογισμό των αποσβέσεων και έλεγξε εάν έχουν υπολογιστεί ορθά.

- **Παράδειγμα κατανόησης: Έλεγχος παγίων περιουσιακών στοιχείων**

Που θα επικεντρωθούν οι Εσωτερικοί Ελεγκτές, κατά τον έλεγχο των πληροφοριακών συστημάτων;

Προτεινόμενη απάντηση: Βασικά σημεία στον έλεγχο των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων αποτελούν: α) η επιβεβαίωση της ιδιοκτησίας, β) η επιθεώρηση της κατάστασης του παγίου, γ) η αποτίμηση τους από τρίτους ή από τον οργανισμό, δ) η καταλληλότητα του ρυθμού απόσβεσης.

Η σωστή τήρηση του μητρώου παγίων, αποτελεί σημαντική παράμετρο στο σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου. Επιτρέπει την ταυτοποίηση των παγίων, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για σύγκριση με το γενικό καθολικό και τα άλλα βιβλία, ενώ προσφέρει και τη δυνατότητα μέσω της αντιπαραβολής με τα πραγματικά πάγια, να διαπιστωθεί η πληρότητα των παγίων που καταγράφονται στις οικονομικές καταστάσεις του οργανισμού.

Άλλη σημαντική παράμετρος του Εσωτερικού Ελέγχου είναι οι διαδικασίες που ο οργανισμός έχει σχετικά με τις προσθήκες και τις μειώσεις των παγίων. Συγκεκριμένα οι δικλείδες οι οποίες εξασφαλίζουν ότι οι προσθήκες και οι μειώσεις είναι κατάλληλα εγκεκριμένες, καθώς επίσης ότι το αποτέλεσμα των μειώσεων (κέρδος ή ζημία) έχει σωστά μετρηθεί και λογιστικοποιηθεί.

Άλλα βασικά σημεία ελέγχου αποτελούν: α) η ασφάλιση των παγίων, β) η κατάσταση τους, γ) ο ρυθμός απόσβεσης τους και η καταλληλότητά του, δ) η λογιστικοποίηση των εσόδων που προκύπτει από την εκμετάλλευσή τους.

Περιεχόμενα ερωτημάτων / παραδειγμάτων κεφαλαίου

- Ερώτημα κατανόησης: Κατανόηση περιβάλλοντος και λειτουργίας
- Παράδειγμα κατανόησης: Έλεγχος παγίων περιουσιακών στοιχείων